ONDER DE VLEUGELS VAN DE LOSSER

Lezen:
Ruth 3:1-18 (SV)

Inleiding

Ruth 3 is een hoofdstuk van spanning, verwachting en vertrouwen. Naomi zoekt rust voor Ruth. Ruth legt zich neer aan de voeten van Boaz en vraagt hem zijn vleugel over haar uit te breiden. Boaz reageert niet met verleiding of eigenbelang, maar met eerbied, verantwoordelijkheid en bereidheid om als losser op te treden.

In dit hoofdstuk gaat het niet alleen over de vraag of Ruth en Boaz met elkaar zullen trouwen. Dieper ligt de vraag hoe de HEERE Zijn zorg laat zien door menselijke gehoorzaamheid en verantwoordelijkheid heen. Naomi maakt een plan, Ruth gehoorzaamt, Boaz handelt rechtvaardig. Toch blijft de uitkomst in Gods hand. Dat maakt dit hoofdstuk bijzonder geschikt om samen te overdenken: hoe zoeken wij rust, hoe gaan wij om met kwetsbaarheid en verlangen, en wat betekent het om betrouwbaar te handelen wanneer Gods weg nog niet duidelijk is?

Bijbelstudie

Naomi begint met een vraag die haar bewogenheid laat zien: “Mij dochter! zoude ik u geen rust zoeken, dat het u welga?” Ruth heeft tot nu toe als weduwe en vreemdelinge met Naomi geleefd. Zij heeft trouw bewezen, maar haar toekomst is nog onzeker. Naomi verlangt niet alleen naar een oplossing voor vandaag. Zij zoekt voor Ruth een blijvende plaats, bescherming en toekomst.

Daarbij wijst Naomi op Boaz. Hij is een bloedvriend en zal die nacht op de dorsvloer gerst wannen. De dorsvloer was de plaats waar het graan werd verwerkt en bewaakt. Boaz zou daar niet toevallig zijn; hij had er een taak en verantwoordelijkheid. Naomi geeft Ruth daarom nauwkeurige aanwijzingen. Zij moet zich wassen, zalven en haar klederen aandoen. Vervolgens moet zij wachten tot Boaz klaar is met eten en drinken en gaat slapen. Daarna moet zij bij zijn voeten gaan liggen.

Voor moderne lezers kan deze opdracht vreemd of zelfs dubbelzinnig overkomen. De tekst vraagt echter niet om een heimelijke verleidingspoging. Ruth komt als een nederige, afhankelijke vrouw tot Boaz. Zij zoekt bescherming en doet een beroep op zijn verantwoordelijkheid als bloedvriend. Dat blijkt uit haar woorden wanneer Boaz midden in de

nacht wakker wordt: “Breid dan uw vleugel uit over uw dienstmaagd, want gij zijt de losser.”

Het beeld van de vleugel sluit aan bij de bescherming waarover eerder is gesproken. Ruth vraagt Boaz niet alleen om persoonlijke genegenheid. Zij vraagt of hij haar daadwerkelijk onder zijn bescherming wil nemen en de taak van losser op zich wil nemen. Haar verzoek heeft daarom een juridische, familiale en persoonlijke betekenis. Zij vraagt om een toekomst die verbonden is met de familie van haar overleden man en met de zorg voor Naomi.

Ruth noemt zichzelf “uw dienstmaagd”. Dat is geen teken van minderwaardigheid, maar van nederigheid en afhankelijkheid. Zij legt haar toekomst in de handen van Boaz. Tegelijkertijd spreekt zij duidelijk. Zij verbergt haar verlangen niet en laat ook zien dat zij weet wat Boaz als losser kan doen. Geloof en nederigheid betekenen dus niet dat iemand geen woorden heeft. Ruth vraagt vrijmoedig, maar zonder aanspraak of dwang.

De reactie van Boaz is opvallend. Hij spreekt eerst een zegen uit over Ruth en de HEERE. Daarna noemt hij haar laatste weldadigheid groter dan de eerste. Haar eerste weldadigheid was haar trouw aan Naomi. Nu kiest zij niet voor een jonge man, rijk of arm, maar zoekt zij een oplossing die verbonden is aan de familie en aan haar verantwoordelijkheid tegenover Naomi. Ruth heeft niet haar eigen voordeel op de eerste plaats gezocht. Zij heeft gehandeld met oog voor de nood van haar schoonmoeder en voor de voortgang van het geslacht.

Boaz noemt Ruth bovendien een “deugdelijke vrouw”. Dat oordeel komt overeen met haar levenswandel. Zij is bekend als iemand die trouw, ijverig en betrouwbaar is. Boaz ziet haar niet als een vrouw die in de nacht verborgen naar hem toe komt, maar als iemand met een goede naam. Zijn woorden laten zien dat hij haar eer beschermt.

Daarmee wordt ook duidelijk hoe Boaz zelf met deze situatie omgaat. Hij had Ruth gemakkelijk kunnen misbruiken. Zij ligt immers op een kwetsbare plaats en vraagt hem om bescherming. Boaz kiest echter voor zelfbeheersing en recht. Hij belooft dat hij zal doen wat zij vraagt, maar hij verzwijgt niet dat er nog een losser is die nader staat dan hij. Boaz laat zijn eigen verlangen niet voorgaan op het recht. Hij wil Ruth lossen, maar alleen op de juiste wijze.

Dat is een belangrijk kenmerk van betrouwbare liefde. Boaz is bereid verantwoordelijkheid te nemen, maar niet door de regels te omzeilen. Hij zoekt geen privéoplossing die later tot schande of onrecht kan leiden. Zijn belofte is plechtig: “zo waarachtig als de HEERE leeft”. Zijn handelen staat onder de verantwoordelijkheid tegenover God. Juist in een verborgen en kwetsbare situatie blijft de HEERE voor Boaz werkelijk aanwezig.

Ook Ruth blijft die nacht op de dorsvloer. Boaz waakt over haar eer. Zij vertrekt vroeg, voordat mensen elkaar kunnen herkennen. Niet omdat hun ontmoeting zondig was, maar omdat hij niet wil dat haar naam beschadigd wordt door geruchten. Boaz begrijpt dat goede bedoelingen alleen niet genoeg zijn. Ook de manier waarop men handelt, moet eerbaar zijn.

De zes maten gerst die Boaz meegeeft, hebben meer betekenis dan alleen praktische waarde.

Ruth mag niet met lege handen terugkeren naar Naomi. Het geschenk is een teken van zijn bereidheid en zorg. Boaz geeft nog geen definitieve uitkomst, maar wel een duidelijke belofte en een tastbaar bewijs dat hij de zaak serieus neemt. Hij laat Naomi weten dat er hoop is.

Wanneer Ruth bij Naomi terugkomt, vraagt Naomi: “Wie zijt gij, mijn dochter?” Die vraag kan betekenen: wat is er met u gebeurd, welke uitkomst brengt u mee? Ruth vertelt alles. Naomi begrijpt vervolgens dat Boaz niet zal rusten voordat hij de zaak heeft afgehandeld. Zij zegt tegen Ruth dat zij stil moet zitten totdat duidelijk wordt hoe de zaak zal vallen.

“Zit stil” betekent hier niet: doe niets en laat alles maar gebeuren. Ruth heeft gedaan wat zij moest doen. Boaz zal nu handelen. Het is een oproep om niet in angst of ongeduld opnieuw zelf de regie te grijpen. Naomi vertrouwt erop dat Boaz zijn woord zal houden. Achter die menselijke betrouwbaarheid mogen wij ook de leiding van de HEERE zien. De uitkomst is nog niet bekend, maar er is reden om te wachten.

Dit hoofdstuk spreekt daarom krachtig over rust. Rust is niet de afwezigheid van problemen. Ruth bevindt zich nog steeds in onzekerheid. De andere losser moet nog worden benaderd. Toch is er rust omdat er een betrouwbare losser is die de zaak op zich neemt. Boaz is daarin een voorbeeld van rechtvaardige bescherming en trouwe verantwoordelijkheid. Hij laat zien dat macht over een kwetsbare ander nooit bedoeld is voor eigen voordeel, maar voor dienst en bescherming.

Voor mannen in gezin, gemeente en samenleving ligt hier een duidelijke roeping. Wees betrouwbaar wanneer iemand zich aan u toevertrouwt. Bewaak de eer van een ander, vooral wanneer die ander kwetsbaar is. Laat verlangen niet sterker zijn dan gehoorzaamheid aan God. Neem verantwoordelijkheid, maar niet op een manier die recht en orde vertrapt. En leer ook wachten wanneer u gedaan hebt wat uw hand vindt om te doen.

Ruth zoekt bescherming onder de vleugel van de losser. Boaz belooft haar niet meer dan hij waarmaken kan, maar wat hij belooft, zal hij ook doen. Naomi mag daarom zeggen: wacht rustig af. Het hoofdstuk eindigt nog vóór de oplossing, maar niet zonder hoop. De HEERE werkt door mensen die in trouw en gehoorzaamheid hun plaats innemen.

Gespreksvragen

1. Wat laat Naomi’s vraag naar “rust” zien over haar zorg voor Ruth?
2. Waarom is Ruths verzoek aan Boaz meer dan een vraag om persoonlijke genegenheid?
3. Wat leert Ruths houding ons over nederigheid en vrijmoedigheid?
4. Waarom noemt Boaz Ruths laatste weldadigheid groter dan haar eerste?
5. Welke grenzen bewaakt Boaz in zijn omgang met Ruth?
6. Wat betekent het dat Boaz rekening houdt met de nader zijnde losser?
7. Waarom is het meegeven van de gerst belangrijk in het verloop van het hoofdstuk?
8. Wat betekent Naomi’s opdracht aan Ruth om stil te zitten voor uw leven met God?